

Tysnes kommune

KARTLEGGING OG VERDSETTING AV FRILUFTSLIVSOMRÅDE 2015-2017

Rapport

06. februar 2017

Bilete 1: På tur i Tysnesfjella, flott utsikt mot fjorden frå Onarheimsida

Innhald

1. Bakgrunn	2
2. Føremål med kartlegginga	3
3. Gjennomføring av prosjektet	4
4. Resultat	5
5. Merknader	7
Vedlegg	7

1. Bakgrunn

Tysnes kommune har i samarbeid med Bergen og Omland Friluftsråd (BOF) gjennomført prosjektet kartlegging og verdsetting av friluftslivsområde i perioden 2015-2016.

Regjeringa har som målsetting at flest mogleg av Noregs kommunar skal ha kartlagd og verdsett sine viktigaste areal for friluftsliv innan 2018. Prosjektet er mellom anna nemnt i «Nasjonal strategi for et aktivt friluftsliv», «Nasjonal handlingsplan for statlig sikring og tilrettelegging av friluftsområder», og Regional kulturplan for Hordaland 2015-2025. For å få flest mogleg til å kome seg ut og bruke naturen er det naudsynt med god informasjon om friluftsliv i kommunen. Gjennomføring av kartleggingsprosjektet systematiserer informasjon om eksisterande område nytta til friluftslivsføremål og tiltak som er sett i verk, i tillegg til forslag til forbetringar som kan auke bruken av områda.

Eit solid kunnskapsgrunnlag er viktig for at friluftsliv skal kunne vere ein føreseieleg og tydeleg faktor i all samfunns- og arealplanlegging, og i eit aktivitets- og folkehelseperspektiv. I dag manglar det ofte eit tilstrekkeleg og heilskapleg kunnskapsgrunnlag for å vurdere verdien av ulike friluftslivsområde, noko som kan resultere i at viktige friluftslivsområde vert bygd ned eller ikkje vert teke godt nok vare på. Eit samla oversyn over alt areal nytta til friluftsliv vil vere eit føremon i arbeidet med å søke statlege midlar til sikring og tilrettelegging av friluftsområde, og frå 2018 vurderer staten å innføre dette som eit krav.

Eit solid kunnskapsgrunnlag er viktig for at friluftsliv skal kunne vere ein føreseieleg og tydeleg faktor i all samfunns- og arealplanlegging, og i eit aktivitets- og folkehelseperspektiv.

Tysnes kommune søkte i 2014 og 2015 Hordaland fylkeskommune om midlar til å gjennomføre ei slik kartlegging. Søknaden vart godkjent og kommunen fekk i 2014 tildelt kr 7500 og 37500 i 2015 til å starte opp prosjektet. Kommunen inngjekk ein avtale med BOF om at dei skulle ha ansvar for prosjektleiing.

Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområde følgjer Miljødirektoratet sin rettleiar, M98-2013.

Det er viktig å merke seg at **kartlegging og verdsetting av friluftslivsområde er ei temakartlegging, ikkje ein juridisk bindande plan.**

Bilete 2: Aking og leik i Solheimsdalen.

Bilete 3: Friluftsliv kan være mange typar aktiviteter ute!

2. Føremål med kartlegginga

Målet med kartlegginga er å få oversikt over og klargjere areal for friluftsliv i kommunen.

Registreringene som vert gjort gir kartbasert dokumentasjon som viser kvar dei viktigaste friluftslivsområda i Tysnes kommune er og kva aktivitetar dei vert nytta til. Det overordna målet for arbeidet er at alle innbyggjarane skal ha moglegheit til å drive friluftsliv i nærmiljøet og i naturen elles. Det er viktig å ivareta eit breitt spekter av område med forskjellige kvalitetar som gir befolkninga høve til å utøve friluftsliv ut frå egne preferansar.

Det er viktig å ivareta eit breitt spekter av område med forskjellige kvalitetar som gir befolkninga høve til å utøve friluftsliv ut frå egne preferansar.

Gjennom verdsetting og prioritering av areal for friluftsliv i kommunen vert det sikra god tilgang på relevant informasjon om friluftslivet både for kommunen og eksterne partar. Dette kan mellom anna danne grunnlaget for turkart, avveging av ulike interesser i plan- og sikringsarbeid, sakshandsaming og generelt utviklingsarbeid innan friluftsliv. Det er viktig å presisere at kartleggingsresultatet ikkje gir juridiske føringar, men berre er ei registrering av faktiske forhold. Kommunen sitt seinare planarbeid gjennom mellom anna kommuneplanen sin arealdel og reguleringsplanar vil avklare framtidig bruk av områda gjennom ein politisk prosess og medverking i samsvar med plan- og bygningslova.

Idrettsplassar, ballbingar og opparbeida leikeplassar med tydeleg avgrensing, som ikkje har eit grønt hovudpreg, vert ikkje registrert i denne kartlegginga med mindre dei inngår i eit større friluftslivsområde eller er naudsynte for bruken av områda.

Det har vore eit mål at områdeavgrensinga skal vere så nøyaktig som mogleg, men i nokre tilfelle vert plasseringa av grensene omtrentleg. Dette gjeld særleg dei områda kvar grensene går innanfor eit større grønt område, eller område på sjø. Dei reelle grensene mellom friluftsområde og andre område flyt meir over i kvarandre enn det som kjem fram av kartet. Avgrensinga av områda må tolkast som retningsgivande og difor må grensene til dei kartlagde friluftslivsområda verte vurdert i

kvart einiskild tilfelle. Dei registrerte områda må verte sett på som eit område der ein må vurdere korleis eventuelle nye tiltak påverkar eller vert påverka av utøving av friluftsliv.

Resultat:

- Ein kortfatta rapport med kart
- Kartfiler til kommunen (kan leggest inn som eit temalag i kommunen si digitale kartløyising)
- Kartfiler i SOSIformat til Naturbase.no, samt Excel-skjema med tilhøyrande informasjon om dei registrerte områda

Bilete 4: Frøkedalsvatnet i flott vær

3. Gjennomføring av prosjektet

Prosjekteiger:

Tysnes kommune

Prosjektleder:

Gunnhild Laxaa og Marianne Jetmundsen - BOF

Arbeidsgruppe:

Gunnhild Laxaa – BOF

Marianne Jetmundsen- BOF

Vibeke Øxnevad Stoltz- rådmannskontoret i Tysnes kommune

Laila Jane Hope - Einingsleder ved eining for forvaltning

Tore Økland - Vandring Tysnes

Ole Christian Kjerrgård – Tysnes jakt –og fiskelag/Tysnes idrettsråd

I tillegg vart det invitert inn ulike personar med god lokalkunnskap frå ulike delar av kommunen i dei tilfella der arbeidsgruppa mangla informasjon om område.

Mandat for arbeidsgruppa:

Gjennomføring av sjølve kartlegginga. Dette tyder å vurdere relevant informasjon og grunnlagsmateriale, kartfeste areal nytta til friluftslivsføremål, i tillegg til å skildre dei ulike områda og gjennomføre verdsetting etter metodikk i DN-handbok M98-2013. Dette arbeidet har vorte gjort i arbeidsgruppemøte (sjå møteplan i tabell 1). Kortfatta rapport er skriva av prosjektleiar.

Tabell 1: Møteplan for arbeidsgruppa i Tysnes kommune.

DATO	AGENDA
23. mars 2015	Introduksjonsmøte. Fyrste møte i arbeidsgruppa
20. mai 2015	Kartlegging og verdsetting
10. juni 2015	Kartlegging og verdsetting
26. august 2015	Kartlegging og verdsetting
22. september 2015	Kartlegging og verdsetting
28. oktober 2015	Kartlegging og verdsetting av områda i nærleiken av skular og barnehagar i kommunen.
15. mars 2016	Befaring Flatråkvassdraget, Verdsetting og justering
30. mai 2016	Kartlegging og verdsetting; justering og ferdigstilling
05. september 2016	Kartlegging og verdsetting; justering og ferdigstilling

4. Resultat

Arbeidsgruppa har gjennomført 8 møte der totalt **44 aktuelle område er kartlagd, skildra og verdsett** i ein eigenskapstabell. Resultatet av kartlegginga skal digitaliserast i samsvar med gjeldande standard for kartlagde friluftslivsområde og importertast til nasjonal database hos Miljødirektoratet. Brukarar kan sjå karta med tilhøyrande eigenskapar via internett på www.naturbase.no eller i kommunen sitt kartverktøy.

Verdsetting av områda er gjort ved hjelp av eit sett verdikriteria der ulike kriterium vert vekta frå 1 til 5. Når alle dei relevante kriteria for eit område er vurdert vert det med utgangspunkt i desse fastsett ein verdikategori frå A til D for det aktuelle området (sjå tabell 2). Alle kriteria må ikkje nyttast for alle

områda. Nokre av dei eignar seg best på små område i tettstader, mens andre eignar seg best på større friluftslivsområde. Når ein vurderer resultatet må ein være merksam på at skalaen ikkje nødvendigvis går frå «dårleg» til «bra». Til dømes kan det at eit område ikkje er tilrettelagt vere negativt for nokre, **mens** andre ser det som positivt å oppsøke eit område utan tilrettelegging.

Følgjande verdsettungskriterium vart nytta: ***Brukarfrekvens, regionale og nasjonale brukarar, opplevingskvalitetar, symbolverdi, funksjon, eignaheit, tilrettelegging, kunnskapsverdiar, lydmiljø, inngrep, utstrekning, tilgjenge og potensiell bruk.***

Tabell 2: Resultat av kartlegginga. Tal på område inndelt etter verdi.

VERDI	TAL PÅ OMRÅDE	KRITERIE (berre eitt av desse må vere oppfylt)
A- Svært viktig friluftslivsområde	12	<ul style="list-style-type: none"> • Verdi 5 eller 4 på brukarfrekvens og/eller regionale og nasjonale brukarar • Verdi 5 på opplevingskvalitetar, symbolverdi, funksjon, eignaheit eller tilrettelegging. • Ein generelt høg poengsum.
B- Viktig friluftslivsområde	23	<ul style="list-style-type: none"> • Verdi 3 på brukarfrekvens og/eller regionale og nasjonale brukarar • Verdi 3 eller 4 på opplevingskvalitetar, symbolverdi, funksjon, eignaheit eller tilrettelegging. • Ein generelt middels poengsum.
C- Registrert friluftslivsområde	8	<ul style="list-style-type: none"> • Verdi 2 eller 1 på brukarfrekvens, regionale/ nasjonale brukarar, opplevingskvalitetar, symbolverdi, funksjon, eignaheit eller tilrettelegging • Ein generelt låg poengsum.
D- Ikkje klassifisert	1	<ul style="list-style-type: none"> • Område som ikkje vert verdsett som A, B eller C.

Utkast til kart og eigenskapstabell vart lagt ut til enkel høyring i avisa Tysnesbladet, samt på kommunens sin heimeside i desember 2016. Det kom inn nokre innspel som ble gjennomgått av prosjektleiar som føretok naudsynt korrektur av kart og eigenskapstabell i samarbeid med arbeidsgruppa.

Bilete 5: Utsnitt frå temakart. Dei grønne områda er registrert som friluftslivsområde. Både store og små område er kartlagd.

5. Merknader

Denne kartlegginga viser i stor grad kva som er dei viktigaste friluftslivsområda i kommunen. Dette kan vere eit nyttig verktøy, men ein må vere merksam på svakheiter ved kartlegginga. Det gjeld mellom anna:

- Kartlegginga er subjektiv. Sjølv om arbeidsgruppa har vore representert med folk med ulike bakgrunn så vil verdisettinga alltid vere subjektiv. Dette har vert forsøkt minimert ved å arrangere ope møte og legge registreringane ut på nett for å gi innbyggerane i kommunen høve til å kome med innspel på arbeidet som har vert gjort.
- Avgrensinga av områda er grov. Det er ikkje alltid klare skilje mellom kva som er innanfor og utanfor eit friluftslivsområde. Karta må difor sjåast som rettleiande. Tiltak i eller i nærleiken av områda må vurderast i kvar einskild sak.

Arbeidsgruppa anbefaler difor at vidare bruk av kartlegginga bør leggje vekt på skildringa av det aktuelle området. Områdeskildringane har som føremål å gi lesaren ei djupare forståing av korleis området ser ut, kva aktivitetar som vert utført der, eventuelle kulturhistoriske, landskapsmessige eller biologiske særpreg ved området, eksisterande tilretteleggingstiltak og moglege forbettringspotensiale.

Vedlegg

- Kart i PDF-format
- Excel-skjema